Odlike poslanika

Uzevši u obzir nedostatnost ljudskog znanja da stigne do svih spoznaja koje imaju ključnu ulogu u ovosvjetskoj i onosvjetskoj sreći, Božija mudrost zahtijeva da odabere poslanika ili poslanike, te da ih pouči potrebnim zbiljama, koje će oni očuvane i neizmijenjene prenijeti ljudima. S druge strane, poslanik ih treba drugima predstavljati na takav način da se nad njima upotpuni dokaz, a najopćenitiji način za takvo šta jeste pokazivanje mudžiza. Ovo se dokazuje racionalnim argumentima. Ipak, spomenuti argumenti ne ukazuju na neophodnost brojnosti poslanika, nebeskih knjiga i šerijata, pa ukoliko bismo pretpostavili da su uvjeti života takvi da je samo jedan poslanik u mogućnosti objasniti potrebe svih ljudi do kraja svijeta, tako da svaki pojedinac i svaka skupina kroz povijest budu sposobni prepoznati svoje obaveze pomoću njegovih poruka, takvo šta ne bi bilo suprotno onome što iziskuju ti argumenti.

Međutim, znamo da je, kao prvo, život svakog pojedinca, pa tako i poslanika, ograničen te da mudrost stvaranja ne nalaže da prvi poslanik ostane živ do kraja svijeta i da sve ljude on lično uputi.

Drugo, uvjeti, stanja i prilike ljudskih života u različitim mjestima i vremenima nisu jednaki. Ta razlika i promjena uvjeta, a posebno postepeno usložnjavanje društvenih odnosa, mogu biti uticajni kada su u pitanju kvalitet i kvantitet društvenih zakona i propisa. Određene prilike zahtijevaju određivanje novih zakona te ukoliko bi ove zakone pojašnjavao poslanik koji je došao hiljadama godina ranije, to bi bilo uzaludno i nesuvislo, kao što bi njihova primjena i očuvanje u posebnim prilikama bili veoma teško izvodivi.

Treće, u većini prethodnih vremena mogućnosti promicanja i širenja poslaničkog poziva nisu bile takve da bi jedan poslanik mogao svoj poziv proširiti cijelim svijetom.

Četvrto, poruke jednog poslanika kod naroda koji je primao te poruke prolaskom vremena i pod uticajem različitih činilaca doživljavale bi izmjene i pogrešna tumačenja, tako da bi nakon izvjesnog vremena bile pretvarane u iskrivljenu religiju, kao što je monoteistička religija Isaa sina Merjeminog nakon izvjesnog vremena preobličena u religiju trojstva.

Uzevši u obzir ove činjenice, postaje jasna mudrost brojnosti poslanika i različitosti nebeskih

vjerozakona u nekim obredoslovnim propisima ili društvenim zakonima. Svi oni, pored toga što su jednaki u načelima vjerovanja i osnovama etike, isto tako su usklađeni i u načelima pojedinačnih i društvenih propisa. Naprimjer, namaz je postojao u svim nebeskim religijama, bez obzira što su način obavljanja ili kibla bili različiti u različitim ummetima. Također, zekat i udjeljivanje postoje u svim vjerozakonima, iako su količina i prilike bili različiti od vjerozakona do vjerozakona.

U svakom slučaju, neophodno je da svaki čovjek vjeruje u sve poslanike i da među njima ne pravi razliku u pogledu potvrđivanja njihovog poslanstva, zatim prihvatanja svih poruka i pouka koje su im objavljene, kao i da ne izdvaja nikog među njima. Smatranje lažnim bilo kojeg od njih ravno je poricanju svih poslanika. Također, poricanje samo jednog Božijeg propisa jednako je poricanju svih propisa Božijih. Svakako, praktična obaveza svakog naroda u svakom vremenu je da slijedi praktične naredbe poslanika tog naroda (ummeta) u tom vremenu.

Ovdje bismo u napomeni istakli činjenicu da iako čovjekov razum može, uzevši u obzir spomenute tačke, shvatiti mudrost brojnosti poslanika, nebeskih knjiga i šerijata, on ne može otkriti preciznu formulu za broj poslanika i nebeskih šerijata, da bi mogao suditi na kojem bi mjestu ili u koje vrijeme bilo potrebno da dođe drugi poslanik ili da bude spušten novi šerijat. Svakako, može se shvatiti činjenica da kada uvjeti ljudskog života budu takvi da poslanički poziv može stići do svih ljudi svijeta, a njegove poruke mogu očuvane i neizmijenjene biti prenesene budućim pokoljenjima, te da promjena društvenih uvjeta ne zahtijeva nove, temeljne šerijatske propise ili promjene postojećih propisa, u tom slučaju neće postojati neophodnost slanja drugog poslanika.

Broj poslanika

Kao što je već naglašeno, čovjekov razum nema načina da odredi broj poslanika i nebeskih knjiga. Dokazivanje ove vrste pitanja moguće je jedino putem dokaza iz svetih tekstova. U časnome Kur'anu, iako je rečeno da je Uzvišeni svakom narodu (ummetu) poslao poslanika, ipak nije preciziran ni broj naroda ni broj poslanika. Spomenuta su samo imena dvadeset i nekoliko poslanika, a u vezi s manjim brojem spomenuti su događaji, ali bez spominjanja imena samih poslanika. Međutim, u nekoliko predaja prenesenih od Ehli-bejta kaže se da je Uzvišeni poslao 124.000 poslanika i da je lanac poslanstva počeo sa ocem čovječanstva, tj. hazreti Ademom, a.s., i okončao sa Muhammedom ibn Abdullahom, s.a.v.a.

Božiji vjesnici, pored naziva nebijj (vjerovjesnik), koji je pokazatelj posebnog Božijeg

postavljenja, imaju i druge atribute, kao što su nezīr, munzir, bešīr, mubeššir, također se ubrajaju u sālihīn i muhlesīn robove, a jedan broj njih ima i položaj poslanstva (risālet). U nekim predajama broj poslanika (resūla) preciziran je na 313.
Upravo ovim povodom obratit ćemo pažnju na pojmove vjerovjesništvo i poslanstvo (nubuvvet i risālet) te objasniti razliku između vjerovjesnika i poslanika (nebijja i resūla).

Vjerovjesništvo i poslanstvo

Riječ resūl ima značenje "donosilac poruke", a riječ nebijj, ako je nastala iz korijena nebe'e ima značenje "posjednik važne vijesti", a ako je pak iz korijena nebeve, u tom slučaju znači "onaj koji ima uzvišen i odabran položaj". Neki su pretpostavili da riječ nebijj ima općenitije značenje od resūla, s objašnjenjem da je nebijj onaj kome je stigla Objava od strane Boga, bilo da je dužan dostaviti je drugima ili da to nije to dužan, dok resūl označava onu osobu koja je imala dužnost dostavljanja Objave.
Međutim, ova tvrdnja nije ispravna zbog toga što u nekim kur'anskim ajetima atribut nebijj dolazi nakon atributa resūl. Ipak, na osnovu navedenog objašnjenja, prvo bi trebalo spomenuti atribut koji je općenitiji, tj. nebijj, pa tek zatim resūl. Pored toga, nemamo argumenta da je samo resūlima pripadala dužnost dostavljanja Objave.
U nekim predajama kaže se da položaj nubuvveta iziskuje da nebijj u snu vidi meleka Objave, a da mu u budnom stanju samo čuje glas, dok je posjednik položaja risāleta mogao vidjeti meleka Objave i u budnom stanju.
Međutim, ovu razliku ne možemo temeljiti na pojmovnom značenju ove riječi, a u svakom slučaju ono što se može prihvatiti jeste to da je nebijj sa stanovišta primjera (ne sa stanovišta pojma) općenitiji od resūla. To znači da su svi poslanici imali položaj vjerovjesništva (nubuvveta), a položaj poslanstva (risāleta) pripadao je samo jednoj skupini, a u skladu sa već spomenutom predajom, njihov broj iznosi 313. Prirodno je da im je položaj veći od položaja ostalih nebijja, isto kao što i sami poslanici (resūli) u pogledu položaja i vrline nisu bili jednaki, naime, neki od njih bili su počastvovani i položajem imameta.

Poslanici ulu-l-‘azm

U časnom Kur'anu jedna skupina Božijih poslanika predstavljena je imenom ulu-l-‘azm, ali nisu označene njihove odlike. Na osnovu onoga što je do nas stiglo u predajama od Ehli-bejta, poslanika ulu-l-‘azm ima pet, i to sljedećim redoslijedom: Nuh, Ibrahim, Musa, Isa i Muhammed, a.s. Njihova osobenost, pored istaknute strpljivosti i postojanosti, na šta je ukazano i u Kur'anu, jeste to da je svaki od njih imao posebnu Knjigu i šerijat, a poslanici koji su im bili savremenici ili bi dolazili nakon njih slijedili bi njihov šerijat, sve dok sljedeći od ulu-l-‘azma ne bi došao kao poslanik donoseći sa sobom novu Knjigu i šerijat.
Tragom ovih objašnjenja, postaje jasno da je moguće da u isto vrijeme budu dva poslanika, kao što je hazreti Lut bio savremenik hazreti Ibrahima, ili kao što je hazreti Harun sa hazreti Musaom postao poslanik, te kao što je hazreti Jahja živio za vrijeme hazreti Isaa.

Nekoliko napomena

Na kraju, ukazat ćemo na nekoliko činjenica vezanih za poslanstvo:
a) Božiji poslanici su potvrđivali jedan drugog i ukazivali su na dolazak sljedećeg poslanika. U skladu s tim, ukoliko bi neko tvrdio da je poslanik, a poricao bi poslanstvo prethodnog ili savremenog poslanika, on bi kao takav bio lažac.
b) Božiji poslanici nisu tražili od naroda nagradu ili plaću za obavljanje svojih poslaničkih dužnosti, jedino je poslanik islama, Muhammed, s.a.v.a., svome ummetu kao nagradu za poslanstvo preporučio ljubav prema Ehli-bejtu, kako bi to bila potvrda njihovoga slijeđenja, a ustvari korist od toga pripada samom ummetu.
c) Neki od Božijih poslanika imali su i druge od Boga date položaje, poput sudstva i vlasti. Mogu se kao primjer spomenuti hazreti Davud i Sulejman, a.s. Iz 64. ajeta sure Nisa', gdje se čini obaveznim pokoravanje svakom resūlu, može se zaključiti da su svi resūli imali takav položaj.
d) Džini, kao jedna vrsta stvorenja koja imaju slobodnu volju, odgovornost i obaveze, a koje u običnim uvjetima ljudi ne mogu vidjeti, znaju za poziv nekih poslanika, tako da su oni od njih koji su bili dobri i pobožni prihvatali vjeru. Među njima postoje sljedbenici hazreti Musaa i sljedbenici hazreti Muhammeda, kao što i neki od njih slijede Iblisa i izražavaju nevjerovanje u poslanike.